

Justitiedepartementet

Remissvar: Stärkt meddelarskydd för privatanställda i offentligt finansierad verksamhet (SOU 2013:79)

Vårdföretagarna har erbjudits möjlighet att lämna synpunkter avseende utredningen Stärkt meddelarskydd för privatanställda i offentligt finansierad verksamhet (SOU 2013:79).

Vårdföretagarna har tidigare intagit en positiv hållning till lagstiftning om stärkt meddelarskydd.

Så har skett av i huvudsak följande skäl:

- Det är av stor vikt att det finns ett gemensamt, samlat och förutsebart regelverk med enhetliga och tydliga regler vilket i sin tur är en bra grund för en väl fungerande yttrandefrihet.
- Det är viktigt att den anställde har en möjlighet att påverka och rapportera missförhållanden inom vård och omsorg som kan drabba tredje man/kunden.
- Våra medlemmar önskar att arbetsgivaren får kännedom om missförhållanden för att kunna vidta snabb rättelse till gagn för kunden/brukaren.
- Det är rimligt att anställda, som har ett gott syfte, ska kunna göra sådana anmälningar utan att känna osäkerhet om de riskerar sin anställning eller andra former av repressalier.
- Det finns redan idag tillsynsmyndigheter (exempelvis Inspektionen för Vård & Omsorg, Arbetsmiljöverket) och lagbestämmelser (Lex Sarah, Lex Maria) som slår fast att de anställda har skyldighet, alternativt möjlighet, att anmäla missförhållanden hos sin arbetsgivare. De gäller för alla som verkar i vård och omsorg, oavsett regi. Vår uppfattning är att lagreglerna är ett viktigt medel att säkra att alla insatser i vård och omsorg, oavsett driftsform, håller god kvalitet. Kännedomen om att Lex Sarah och Lex Maria omfattar såväl offentliga som privata utförare skulle behöva förstärkas, då det tycks finnas missuppfattningar i den allmänna debatten.

Vårdföretagarna har fortfarande uppfattningen att en lagstiftning på området är lämplig. I första hand bör en sådan lagstiftning syfta till att vara ett led i att säkerställa att kvaliteten på den vård, omsorg eller dylikt som tredje man får är god. En sådan lagstiftning bör därför i huvudsak skydda lämnande av uppgifter om missförhållanden i vård, omsorg eller dylikt.

Det av utredningen framlagda förslaget innebär dock betydande ingrepp vad avser anställdas lojalitetsplikt, urholkat skydd för företagshemligheter och att betydande konkurrensnackdelar uppstår för privata utförare vid offentligt framförd kritik på felaktiga grunder.

Vårdföretagarna delar Svenskt Näringslivs och Almegas bedömning att utredningens förslag om stärkt meddelarskydd i privat driven offentligt finansierad verksamhet inom vård, skola och omsorg skulle medföra betydande negativa konsekvenser för företagande i välfärdssektorerna med principiella återverkningar på var gränsen för lagstiftning gentemot det privata näringslivet går. De viktigaste negativa följderna är att det skulle medföra ett betydande ingrepp i avtalsfriheten, att lojalitetsplikten hos arbetstagarna gentemot arbetsgivaren undermineras, att skyddet för företagshemligheter urholkas och att betydande konkurrensnackdelar uppstår för de företag som via massmedia kommer att få företagshemligheter avslöjade eller kommer att kritiseras på felaktiga grunder.

Vårdföretagarna ansluter till Almegas remissyttrande i övrigt, att det som alternativ till utredningens förslag istället bör övervägas om det inte är lämpligt att införa en lagstiftning för arbetsmarknaden som överensstämmer med nuvarande rättspraxis. Då skulle det åstadkommas enhetliga och tydliga regler, vilket i sin tur är en bra grund för en väl fungerande yttrandefrihet.

Vårdföretagarna

Inga-Kari Fryklund
Förbundsdirektör